

УПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ СЕРЕДНЬОЇ ЛАНКИ ЗА ПІДРУЧНИКОМ OXFORD HEROES

У статті розглядаються особливості вивчення англійської мови у спеціалізованих класах із використанням інноваційних технологій. Запропоновано впровадження комунікативно-особистісного підходу у викладанні іноземної мови для школярів середньої ланки.

Ключові слова: комунікативна спрямованість, особистісно-індивідуальний підхід, принципи навчання іноземної мови, індивідуальний і практичний характер знань.

В статье рассматриваются особенности изучения английского языка в специализированных классах с использованием инновационных технологий. Предлагается внедрение коммуникативно-личностного подхода в изучении иностранного языка для школьников средних классов.

Ключевые слова: коммуникативное направление, личностно-индивидуальный подход, принципы обучения иностранному языку, интеллектуальный и практический характер знаний.

The article investigates peculiarities of learning foreign language in specialized classes using innovative technologies in English lessons and offering the example lesson outline. The introduction of personal communicative approach to teaching foreign language for students of secondary level.

Key words: communicative orientation, personally individual approach, principles of learning of foreign language, smart and practical knowledge.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день у навчанні іноземних мов учнів загальноосвітніх навчальних закладів спостерігаються значні зміни, зумовлені появою нових стандартів, навчальних планів і програм, що дозволяє використовувати інноваційні технології на уроках англійської мови у ході навчання учнів основної школи (5 - 9 класи).

Для успішного втілення інноваційних технологій у процес навчання іноземних мов означеної категорії школярів слід урахувати деякі чинники, що насамперед стосуються формування у них комунікативної компетентності, здатності спілкуватися іноземною мовою у межах сфер, тем і ситуацій, використовуючи відповідний мовний і мовленнєвий матеріал. Зважаючи на вищезначене, перш за все, слід звернути увагу на:

– розвиток комунікативних умінь школярів у різних видах мовленнєвої діяльності (говоріння,

розуміння на слух, читання, письмо), набутих у початковій школі;

– уміння школярів засобами іноземної мови усвідомлювати зміст, способи життєдіяльності людей тих країн, мову яких вони вивчають, через ознайомлення з їх культурою, історією, традиціями та звичаями;

– усвідомлення ролі рідної мови і культури, зіставлення її з культурою інших народів;

– формування переконань у важливості володіння іноземною мовою не лише як засобом міжкультурного спілкування, а й як механізмом досягнення порозуміння між націями і народами у різноманітних сферах життєдіяльності.

Відомо, що рівень освіченості особистості з кожним роком зростає, а отже, науковцям варто по-новому підійти до розробки та внесення змін до існуючих вимог щодо володіння іноземними мовами, запропонувати нові підходи до відбору змісту й організації матеріалу, зокрема щодо вдосконалення форм і методів викладання іноземної мови.

Упровадження інноваційних технологій у вивченні англійської мови – надзвичайно актуальне на сьогоднішній день питання. Виходячи з цього, метою даної статті є дослідження особливостей використання новітніх освітніх технологій і методів викладання на уроках англійської мови.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема інноваційних педагогічних технологій розглядається багатьма дослідниками. Так, І. М. Дичківська переконує, що це – одна з домінуючих тенденцій розвитку і використання педагогічних новацій. Крім того, вона переконана, що упровадження інноваційних технологій на уроках англійської мови неможливе без педагога-дослідника, який володіє системним мисленням, розвиненою здатністю до творчості, сформованою й усвідомленою готовністю до інновацій.

У свою чергу О. Арламов, М. Бургін, В. Журавльов, Н. Юсуфбекова, А. Ніколс та ін. співвідносять поняття нового у педагогіці з такими характеристиками, як «корисне», «прогресивне», «позитивне», «сучасне», «передове». В. Загвязинський зауважує, що нове у педагогіці – це не лише ідеї, підходи, методи, технології, які в таких поєднаннях ще не висувалися або ще не використовувалися, а й той комплекс елементів чи окремі елементи педагогічного процесу, які несуть у собі прогресивне начало, що дає змогу в ході зміни умов і ситуацій ефективно розв'язувати завдання виховання та освіти.

Виклад основного матеріалу. В основній школі все частіше спостерігається застосування методів і прийомів навчальної діяльності, що сприяють подальшому розвитку в учнів мотиваційних процесів, пов'язаних із опануванням іноземної мови. Зокрема, впроваджуються ті види діяльності та технології, які всебічно розвивають особистість школяра, виховують у нього позитивні риси характеру. Так, вагомого значення набуває діяльність, пов'язана з активним розвитком особистісних рис кожного учня відповідно до його здібностей і можливостей. Насамперед це стосується формування навичок самостійної роботи, спрямованої на самоорганізацію, оцінювання власних досягнень, самовизначення і самовдосконалення.

Розвиток освіти сьогодні органічно пов'язаний із підвищенням рівня інформаційного потенціалу. Ця характерна риса безперечно визначає як напрям еволюції самої освіти, так і майбутнє всього суспільства. Для найбільш успішного орієнтування у світовому інформаційному просторі школярам необхідно оволодіти інформаційною та комп'ютерно-екранною культурою, оскільки на сьогоднішній день пріоритет у пошуку інформації, як відомо, надається мережі Інтернет.

Упровадження інноваційних технологій активізує продуктивну діяльність учнів, тому саме інтернет-ресурси дозволяють вирішити безліч дидактичних завдань, формувати навички й уміння читання, вдосконалювати вміння письмової мови школярів, поповнювати словниковий запас, формувати мотивацію до вивчення англійської мови. Інтернет-технології розширюють кругозір дітей, дозволяють налагоджувати і підтримувати ділові зв'язки й контакти зі своїми однолітками в англійськомовних країнах, надають можливість приймати участь у чатах, відеоконференціях тощо. Форми роботи з комп'ютерними навчальними програмами на уроках іноземної мови включають у себе вивчення лексики, відпрацювання вимови, сприймання діалогічного й монологічного мовлення, навчання письма, відпрацювання лексико-граматичних структур. Окрім того, інтернет-ресурси допомагають реалізувати особистісно орієнтований підхід у навчанні, забезпечують індивідуалізацію й диференціацію навчання з урахуванням здібностей школярів та їх рівня знань. Учителю потрібно створити для кожного учня умови практичного опанування мови, вибрати такі методи навчання, які б дозволили кожній дитині проявити свою активність і творчість, активізувати пізнавальну діяльність у процесі вивчення іноземної мови.

Важливо відмітити, що завдяки використанню принципів комунікативності, інтерактивності й автентичності спілкування здійснюється вивчення мови в культурному контексті автономності і гуманізації. Саме ці принципи надають можливість розвиватися міжкультурній компетенції як компоненту комунікативної здатності. Сьогодні нові методики з використанням інтернет-ресурсів протиставляються традиційному вивченню іноземних мов. Навчаючи учнів спілкуванню іноземною мовою, слід створювати реальні життєві ситуації, тобто те, що називається принципом автентичності спілкування, які стимулюватимуть до вивчення матеріалу й вироблятимуть адекватну поведінку.

Ураховуючи досвід викладання іноземних мов багатьох вітчизняних лінгвістичних шкіл за останні роки, можна сказати, що навчання іноземним мовам в умовах сьогодення проходить за комунікативно-спрямованою методикою, яка дозволяє опанувати мову в режимі живого спілкування. Основою такого процесу є активна участь у діалогах і ролевих іграх, читання текстів, засвоєння основних граматичних конструкцій та, що обов'язково, вивчення стандартних письмових граматичних та лексичних правил. Різновидів подання інформації може бути безліч, але основним результатом у будь-якому разі буде володіння і розуміння мови [2]. Проаналізувавши зарубіжний досвід, варто виділити наступний важливий аспект: учитель виконує роль не розповсюджувача інформації (як традиційно прийнято вважати), а консультанта-порадника. У цьому вбачаємо деякі позитивні моменти: школярі беруть активну участь у процесі навчання, привчаються мислити самостійно, висувати свої точки зору, моделювати реальні ситуації. Завдання вчителя при цьому – створити умови практичного оволодіння мовою для кожного учня, вибрати такі методи навчання, які б дозволили кожному учневі проявити свою активність, творчість, активізувати пізнавальну діяльність у процесі навчання іноземних мов. Сучасні педагогічні технології (навчання в співробітництві, проектна методика, використання нових інформаційних технологій, інтернет-ресурсів) допомагають реалізувати особистісно орієнтований підхід у навчанні, забезпечують індивідуалізацію та диференціацію навчання [5].

Комунікативний підхід – стратегія, що моделює спілкування, спрямована на створення психологічної й мовної готовності до спілкування, свідоме осмислення матеріалу та способів дій із ним. Інтернет надає можливість користувачам реалізувати саме комунікативний підхід, при якому школярі не просто діляться інформацією, але й оцінюють її. Важливою ознакою цього підходу є те, що учні самостійно обирають мовні одиниці для оформлення своїх міркувань. Мотивоване використання Інтернету в комунікативному підході полягає в тому, щоб зацікавити школярів у вивченні іноземної мови за допомогою накопичення і розширення їх знань і досвіду.

За допомогою використання інтернет-ресурсів на уроці здійснюється взаємодія, яку в методиці називають інтерактивністю. Інтерактивність – це об'єднання, координація і взаємодоповнення зусиль комунікативної мети та результату мовними засобами. Сприяючи навчанню справжній мові, Інтернет допомагає у формуванні вмінь і навичок розмовної мови, а також у вивченні лексики й граматики. Інтерактивність не лише створює реальні ситуації, але й спонукає учнів адекватно реагувати на них за допомогою мови.

Однією з технологій, що забезпечує особистісно орієнтоване навчання, є метод проектів як спосіб розвитку творчості, пізнавальної діяльності та самостійності. Існує значне різноманіття типології проектів. Вони поділяються на монопроекти, колективні, усно-мовні, видові, письмові та інтернет-проекти. Найчастіше на практиці використовуються змішані проекти, в яких також наявні ознаки й дослідницьких, творчих, практико-орієнтованих та інформаційних проектів. Працюючи над проектом, до вивчення мови застосовується багаторівневий

підхід, що охоплює читання, аудіювання, говоріння і граматику. Метод проектів сприяє розвитку активного й самостійного мислення, що дозволяє згуртувати дітей для спільної дослідницької роботи. Саме таке навчання спонукає школярів до співпраці, виховання таких етичних цінностей, як взаємодопомога й уміння співпереживати, сприяє формуванню творчих здібностей. Означений процес забезпечує нерозривність навчання і виховання.

Метод проектів формує в учнів комунікативні навички культури спілкування, вміння коротко й доступно формулювати свої думки, розвиває вміння добувати інформацію з різноманітних джерел, обробляти її за допомогою сучасних комп'ютерних технологій, створює мовне середовище, що сприяє виникненню природної потреби в спілкуванні іноземною мовою.

Вищезначена форма роботи є актуальною технологією, оскільки дозволяє учневі застосовувати накопичені знання з предмета на практиці. Учні розширюють свій кругозір, вчать слухати і розуміти один одного, користуються довідковою літературою, словниками, комп'ютером. У курсі іноземних мов метод проектів використовується щодо програмного матеріалу на будь-яку тему. При цьому робота над проектами розвиває уяву, фантазію, творче мислення та самостійність.

Сутність інноваційної діяльності полягає в оновленні педагогічного процесу і передбачає застосування нових технологій різних рівнів та різної цільової спрямованості, зокрема:

- ігрові технології, які спрямовані на підвищення навчально-пізнавального інтересу школярів, формування соціокультурної компетентності, розвиток індивідуальних здібностей особистості, створення сприятливого психологічного клімату в колективі та відповідають необхідним умовам реалізації принципу наступності;

- інтерактивні технології, що розвивають критичне мислення, ґрунтуються на взаємодії всіх учасників навчального процесу, навчають працювати в малих та великих групах або парах, сприяють розв'язанню різноманітних соціокультурних завдань та спонукають до креативного нестандартного мислення;

- проектні технології, які зорієнтовані на застосування фактичних і набуття нових знань. Активне включення учнів у зміст тих чи інших проектів дозволяє знайти відповіді на запитання, що актуальні в соціокультурному середовищі.

Існує безліч програм, зокрема Corel Draw та Power Point, що дозволяють створювати і втілювати в життя проекти різних масштабів. Оволодівши означеними програмами, викладач стає режисером свого заняття. Вони досить прості у використанні та дозволяють педагогу створити анімаційний опорний конспект уроку, використати в роботі відео чи аудіофрагмент, зобразити в динаміці певне явище або подію. Усе це допоможе школяреві легко засвоїти новий лексичний та граматичний матеріал.

Використовуючи інноваційні технології у навчанні монологічного й діалогічного мовлення, слід надавати перевагу мовленнєвим ситуаціям і рольовим іграм щодо формування в учнів умінь і навичок усної мовленнєвої взаємодії. Завдяки цьому

вони ознайомлюються із соціальними ситуаціями та в реальних умовах можуть використовувати набутий мовленнєвий досвід. Особливу увагу слід приділяти розвитку механізмів ідентифікації, диференціації, прогнозування, виділення смислових одиниць, визначення теми та основної думки.

В основній школі, враховуючи трансформаційні процеси, що відбуваються в організмі дитини певного шкільного віку, та за допомогою інтернет-ресурсів змінюються способи навчання граматичного матеріалу, набуваючи аналітичного характеру. Вивчаючи певне граматичне явище, учні повинні усвідомлювати основні операції та дії, пов'язані із засвоєнням його значення, форми і способів використання.

За допомогою комп'ютера досить ефективно організовується робота з навчання аудіювання. Учні пропонуються для прослуховування монологічні та діалогічні тексти різних жанрів.

Паралельно з розвитком в учнів мовленнєвих навичок і умінь повинна здійснюватися робота з формування інтелектуальних і мовленнєвих здібностей. Особлива увага звертається на розвиток лінгвокраєзнавчих знань та культури спілкування, завдяки чому збагачується уява школярів про країну, мову яких вони вивчають. Спілкуючись онлайн із друзями з іноземних країн, в учнів формується позитивне ставлення до чужої мови та культури, поняття про роль мови як елемента культури народу, з'являється потреба використовувати її як важливий засіб міжкультурного спілкування.

Висновки. Отже, створення сприятливого акмеологічного середовища та використання інноваційних технологій дозволяє учневі проявити свої вміння й навички та розвивати їх у процесі оволодіння іноземною мовою. Раціональне використання принципів навчання на уроках англійської мови сприяє ефективному засвоєнню навчального матеріалу та тісній співпраці вчителя і школяра.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Горошкіна О. М. Формування мовної особистості учня / О. М. Горошкіна, О. М. Рудіна, О. С. Кузьмішина [та ін.] – Луганськ : СПД Резніков В. С., 2008. – 212 с.
2. Тихомиров О.К. Психология мышления / О. К. Тихомиров. – М. : Издательство МГУ, 1984. – 270 с.
3. Бим И.Л. Некоторые актуальные проблемы современного обучения иностранным языкам / И. Л. Бим //ЯИШ. – 2001. – № 4.
4. Копылова В. В. Основные направления организации обучения иностранным языкам при проведении эксперимента по совершенствованию структуры и содержания общего образования. Коммуникативная методика / В. В. Копылова. – 2003. – № 3.
5. LINARD. «L'autonomie de l'apprenant et les TIK», Actesdes Deuximes Reconfires Rseaux Humains / Rseaux Technologiques, Poitiers : Documents, Acteset Rapportspour I, Education, CNDP. – М., 2001.

Дата надходження до редакції: 21.10.2014 р.